

7/2926

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.16.0.SGB.0.10.01.00.610/84774
Konu : Soru Önergesi

12 /05 /2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 17/04/2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/5204 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Ufuk URAS'ın 7/2926 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Ertuğrul GÜNAY
Bakan

EK:
Cevap (4 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN UFUK URAS'IN 7/2926 ESAS NO'LU
SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI**

Antik çağda Troas Bölgesi olarak adlandırılan Kaz Dağları ve Yöresinde, bugün henüz envanteri çıkarılmamış, koruma altına alınmamış, yüzey araştırmaları tamamlanmamış yüzlerce antik alan, antik kent, yerleşim yeri bulunmaktadır. Mitolojide "Bin Pınarlı İda" diye anılan Kaz Dağları küresel iklim değişikliğinin etkisini yoğun olarak hissettirdiği günümüzde yörenin su kaynağıdır, mitolojinin beşiğidir, yabani yaşam ve biyolojik çeşitlilik alanıdır, yöre halkı için yaşam kaynağı ve arkeolojik, tarihi ve kültürel değerler açısından zengin bir bölgedir.

SORU 1: Troas Bölgesi'nde yüzey araştırmaları henüz tamamlanmamış ve antik alan, antik kent ve tümülüslerle ait envanter henüz çıkarılmamıştır. Bakanlığınızca bu konuda bütçe ayrılarak, proje üretilmesi, tespit ve tescillerin tamamlanarak, kültürel mirasa ait envanterlerin çıkarılması için bir çalışma yapılması düşünülmekte midir? Troas Bölgesi'ndeki maden ruhsat alanlarında kalan antik yerleşimlerin sayıları ve hangileri olduğu bilinmekte midir?

CEVAP 1: Troas Bölgesi'nde birçok alanın tespit-tescil çalışmaları yapılmıştır. Bu alanlarda konu ile ilgili ülke genelinde yer alan üniversitelerin yüzey araştırması ve bilimsel çalışmalar devam etmektedir. Kültür envanterinin tamamlanması için daha önce yapılan çalışmaların güncelleştirilmesi ile ilgili Çanakkale Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü, Çanakkale Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ve Çanakkale Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından bir program yapılmıştır. Bu program dahilinde Çanakkale Müze Müdürlüğü uzmanları koordinatörlüğünde başlatılan çalışmalar devam etmektedir.

Ayrıca, Kaz Dağları genelinde tespit tescil çalışmalarına 2000 yılından itibaren başlanılmış olup, 2007 ve 2008 yılları içinde de söz konusu tespit-tescil çalışmaları hızlandırılmıştır. Halen Çanakkale Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından alınan kararlar doğrultusunda, söz konusu bölgenin tespit tesciline yönelik yapılacak çalışmalar için ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan görüşler alınmakta olup, konuya ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Troas Bölgesi'nde 2007 yılında 3'ü Bakanlar Kurulu Kararlı Türk Kazısı, 2'si Bakanlar Kurulu Kararlı Yabancı Kazı, 1'i Müze Müdürlüğü Başkanlığındaki Kazı, 4'ü Türk Akademisyenlerce Gerçekleştirilen Yüzey Araştırması ve 2'si Yabancı Akademisyenlerce Gerçekleştirilen Yüzey Araştırması olmak üzere toplam 12 adet bilimsel nitelikli arkeolojik kazı ve araştırma gerçekleştirilmiştir. Bölgedeki Türk bilim heyetlerince gerçekleştirilen kazı ve araştırmalarda kullanılması için Bakanlığımızın Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve DÖSİMM bütçesinden toplam 311.596,00 YTL. ödenek aktarılmıştır.

SORU 2: Çan Belediyesinin aldığı belgelere göre 107 adet maden ruhsatı verildiği bilinmektedir. Geçen yılki kazılarda Çan ilçesinde yüzey araştırmaları sırasında bilim insanları dünyada sayılı olan antik sağlık merkezlerinden birini, bir Asklepion bulmuşlardır. Bilinen 200 kadar antik kent ve tümülüsün bulunduğu ve Antik Çağda Troas Bölgesi olarak adlandırılan dünyada bir eşi daha olmayan kültürel coğrafyanın korunması amacıyla Bakanlığınızca alınan koruma önlemleri nelerdir?

7/2926

CEVAP 2: Geçmiş yıllarda yapılan yüzey araştırmalarında Çan ilçesi, Kurfal köyünde 1999 yılında Çanakkale Arkeoloji Müzesi uzmanları tarafından köy kahvesi önünde bir yazılı taş tespit edilmiş olup, bu yazılı taş Arkeoloji Müzesine getirilmiştir. Konuyla ilgili "Studia Troica Band 15-2005" tarihli yayında taşla ilgili Arkeolog Reyhan ve Funda KÖRPE tarafından bir makale ile konu bilim dünyasına duyurulmuştur. Anılan taş üzerindeki Yunanca kitabe bulunmaktadır. Bu makale içeriğinde de ilgili yazıtın Çan ilçesi, Çavuşköy yakınından getirildiği, geçmiş yıllarda da bu köyün bir heyelan sonucunda taşındığı ve heyelanın altında kalan bölgede Asklepios Kültürü olacağı varsayılmışsa da yine aynı makalede; Asklepios'un yeri ile ilgili gerek yerli gerekse yabancı bilim adamları tarafından çeşitli önerilerin öne sürüldüğü belirtildiğinden bu yer hiçbir zaman kesin bir şekilde saptanamamaktadır. Önümüzdeki yıllarda yapılacak araştırmalar sonucunda yerinin kesinleşmesi halinde, Bakanlığımca yapılacak korumaya yönelik çalışmalar bilim dünyasına ve ilgililere bildirilecektir.

Ayrıca, Çanakkale ili genelinde olduğu gibi Çan ilçesinde yer alan diğer antik alanların tespit ve tescili de ilgili mevzuat kapsamında büyük oranda tamamlanmıştır. Ülkemizdeki korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespit ve tescili Bakanlığımın olanakları ölçüsünde sürdürülmektedir.

SORU 3: Troas Bölgesi'nin korunması amacıyla bilimsel raporlar hazırlanmış mıdır? Gerekli bilimsel çalışmalar yapılmamışsa, bu çalışmaların yapılması için gerekli çaba gösterilmekte midir? Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından verilen maden ruhsatları için Kültür ve Turizm Bakanlığının "uygundur görüşü" alınmış mıdır?

CEVAP 3: Troas Bölgesinde şu anda; Troia Antik Kenti, Aleksandria Troas, Apollon Smintheion, Assos Antik Kenti, Skepsis Antik Kenti (kısmen), Kemer -Parion Antik Kenti, Gökçeada Bademli Höyüğünde Bakanlar Kurulu kararıyla Bakanlığım tarafından verilen izinler doğrultusunda yerli ve yabancı bilim adamları tarafından yapılan arkeolojik kazıların yanı sıra, Gelibolu-Bolayır Beldesi, Lysimakheta, Lapseki-Lampsakos, Biga-Priapos, Ezine-Neandria, Ayvacık-Lamponia, Bayramiç-Skepsis ve diğer alanlarda Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Tübingen Üniversitesi tarafından bilimsel olarak yüzey araştırmaları çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmalarda Bakanlığımın bütçe imkanları çerçevesinde gerekli mali destek periyodik olarak sağlanmaktadır.

Madencilik faaliyetleri, arama ve üretim faaliyetleri olmak üzere iki aşamalıdır. Bu faaliyetler arama, ön işletme ve işletme ruhsatlarıyla yapılmaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından maden ruhsatlarının verilmesi sırasında, Bakanlığımızdan herhangi bir görüş alınması söz konusu olmayıp, "Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği"nin 48., 49., 50. ve 51 inci maddeleriyle, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu alanlarda madencilik faaliyetlerine ilişkin, maden ruhsat sahiplerine bir takım yükümlülükler getirilmektedir.

7/2926

SORU 4: Biga ilçesi Kemer/Bekirli/Değirmencik bölgesinde İçdaş tarafından toplam 2200 MW'lık termik santraller kurulmak istenmektedir. ÇED olumlu belgesi İçdaş tarafından alınmıştır. ÇED raporunda antik Parion kentine tesislerin 900 metre mesafede olduğu belirtilmektedir. Cevat Başaran başkanlığında 2007 yılında Biga ilçesi Kemer köyünde bulunan antik Parion kenti sınırları içinde yapılan yüzey araştırmaları sırasında, tesislerin kurulacağı alanda antik mezarlar saptanmıştır. 5226 sayılı kanunla yeniden düzenlenen 3386 sayılı kanunun 8 inci ve 17 inci maddeleri gereğince Çanakkale Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından yeniden bir çalışma yapılmış mıdır?

CEVAP 4: Biga İlçesi, Kemer,Değirmencik, Bekirli Köylerinde termik santral yapılması istenmektedir. İçdaş tarafından konuya ilişkin çevre düzeni planı tadilatı ile ilgili müracaatlar Çanakkale Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilmiş olup, gerekli incelemeler yapılmıştır. Parion kazı başkanı Prof. Dr.Cevat BAŞARAN'ın 27/12/2007 tarihli ve 28 sayılı yazısında sözü edilen Kemer Köyü, Bekirli, Değirmencik Köyleri ile ilgili olarak Parion Antik Kentinin 1.derece arkeolojik sit sınırlarının etkileşim alanları ile ilgili yazısı Çanakkale Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilmiş olup, 3386 ve 5226 sayılı Yasalarla değişik 2863 sayılı Yasa kapsamında tespit ve tescil çalışmalarının yapılabilmesi için konuya ilişkin bilgi ve belgelerin temin edilmesi amacıyla Prof. Dr. Cevat BAŞARAN ile yazışmalar devam etmektedir.

SORU 5: Parion Kazı heyetince yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda Parion antik kentinin termik santral ve yan tesislerinin kurulduğu bölgeye doğru genişlediği anlaşılmıştır. Bu nedenle tesislerin kurulduğu bölgede acil bilimsel arkeolojik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bu çalışmalar başlatılmış mıdır?

CEVAP 5: Çanakkale ili, Biga ilçesi, Balıkeşme beldesi, Kemer köyünde yer alan Parion antik kenti kazıları 2004 tarihinde Çanakkale Arkeoloji Müzesi tarafından başlatılan kurtarma kazılarının akabinde 29/07/2004 tarihli ve 2004/7699 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Bakanlığımın 25/08/2004 tarihli ve 4074 sayılı yazılı izinleri doğrultusunda Erzurum Atatürk Üniversitesi Arkeoloji Anabilimdalı Başkanı Prof. Cevat BAŞARAN başkanlığında yürütülmektedir. Arkeolojik kazılar bilimsel kriterleri ve diğer antik kentlerdeki kazılarda olduğu gibi bu kazılarla ilgili olarak Bakanlığım tarafından gerekli mali destek sağlanmaktadır. Önümüzdeki yıllarda devam edecek kazılarda da kazı alanının genişleyeceği belirtilmiştir.

Çanakkale ili, Biga ilçesi, Balıkeşme beldesi, Kemer köyünde yer alan Parion antik kenti kazı başkanı Prof. Dr. Cevat BAŞARAN'dan alınan 10/12/2007 tarihli başvuruda; İÇDAŞ firmasının Bekirli köyü ve Kemer köyü sınırları içerisinde kurmak istediği "Bekirli Köyü Termik Santrali ve Yan Tesisleri" ile ilgili olarak Çevre ve Orman Bakanlığınca olumlu ÇED raporu verildiği belirtilerek, kurulacak tesislerin çevreyi, denizi, balıkçılığı, tarım alanlarını, zeytincilik ve hayvancılığı olduğu kadar korunması gerekli taşınmaz kültürel değerleri de olumsuz etkileyeceğinden söz konusu ÇED raporunun iptal edilmesi istenmektedir.

Söz konusu talebin Çevre ve Orman Bakanlığınca değerlendirilmesi ve sonucundan Bakanlığımıza bağlı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bilgi verilmesi hususu 08/02/2008 tarihli ve 23620 sayılı yazımızla Çevre ve Orman Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğüne iletilmiştir.

Ayrıca, Parion kazı başkanlığının, 2008 yılı kazı başvurusu ekindeki çalışma programının "Yüzey Araştırmaları" alt başlıklı bölümünün incelenmesinden;

- Kazı çalışmaları devam ederken Parion'a su getiren Aquadukt ve su yolunun güzergâhı ile atık su sisteminin kent dokusu içindeki dağılımını belirlemeye,

- Kentin çeşitli bölgelerinde yapı ve eser kalıntıları bulmaya, yönelik yüzey araştırmalarına devam edileceği belirtilmiştir.

SORU 6: Biga ilçesi Karabiga beldesindeki antik Priapos kenti sınırları içinde bulunan üç parsel arazi üzerinde enerji santrali yapılacağı açıklanmış ve bu üç parsel arazinin iki parselinin sit alanı olduğu basına yansımıştır. Sit alanı olan bir arazi üzerinde termik santral kurulmasına nasıl izin verilmiştir. Sit kararının kaldırılıp kaldırılmadığını, kaldırıldıysa hangi gerekçelerle kaldırıldığını açıklar mısınız?

CEVAP 6: Biga İlçesi, Karabiga Köyü, Priapos Antik Kenti Edirne Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 07/10/1988 tarihli ve 110 sayılı kararı ile 1.derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiş olup, Çanakkale Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26/03/2005 tarihli ve 801 sayılı kararı ile de gerekli revizyonlar yapılarak son sınırları belirlenmiştir. Bahsedildiği gibi söz konusu tescilli arkeolojik sit alanında termik santrali kurulmasına yönelik Bakanlığımıza herhangi bir başvuru yapılmamıştır ve verilen herhangi bir izin de bulunmamaktadır.